

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби
статистики України
25.10.2013 № 325
Із змінами, затвердженими
наказами Держстату
від 12.05.2014 № 136,
від 30.11.2016 № 227,
від 11.02.2019 № 68

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО
ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО
СПОСТЕРЕЖЕННЯ З КОРОТКОТЕРМІНОВОЇ СТАТИСТИКИ
БУДІВНИЦТВА**

Державна служба статистики України

Відповідальний за випуск – директор департаменту статистики виробництва Держстату України Овденко Л.М.

Методологічні положення щодо організації державного статистичного спостереження з короткотермінової статистики будівництва (далі – Методологічні положення) визначають порядок організації та методологію проведення цього державного статистичного спостереження.

Методологічні положення підготували фахівці департаменту статистики виробництва Держстату України: Собко М.М. – заступник директора, Оверченко Г.Ю. – начальник відділу статистики продукції будівництва, Алексеєнко Т.В. – головний спеціаліст-економіст відділу статистики продукції будівництва.

Методологічні положення схвалені на засіданні Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації Держстату України (протокол № 9 від 13.09.2013), зі змінами, схваленими рішеннями комісій з питань удосконалення методології та звітної документації Державної служби статистики України (протоколи від 25.04.2014 № 4, 19.07.2016 № 8 та 14.12.2018 № 27).

Державна служба статистики України
вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601, Україна
<http://www.ukrstat.gov.ua>
• телефони: (044) 287-24-22
• факс: (044) 235-37-39
• електронна пошта: office@ukrstat.gov.ua

ЗМІСТ

	Передмова	4
I.	Загальні положення	5
II.	Основні визначення та терміни	5
III.	Організація державного статистичного спостереження (інструментарій, система показників, формування сукупності, поширення даних та політика перегляду отриманих даних)	7
3.1.	Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження	8
3.2.	Інструментарій для проведення державного статистичного спостереження	8
3.3.	Система показників державного статистичного спостереження	9
3.4.	Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження	10
3.4.1.	Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження	10
3.4.2.	Актуалізація сукупності одиниць та переліку респондентів державного статистичного спостереження	10
3.5.	Розробка та поширення даних державного статистичного спостереження	11
	Список використаних джерел	13

ПЕРЕДМОВА

Методологічні положення щодо організації державного статистичного спостереження з короткотермінової статистики будівництва (далі – Методологічні положення) визначають порядок організації та методологію його проведення та враховують рекомендації, отримані у рамках співпраці за проектом "Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень" (Угода № 4729/18 на Консультаційні послуги), який здійснювався за підтримки Світового банку.

Методологічні положення призначені для використання в практичній діяльності фахівцями органів державної статистики та іншими зацікавленими користувачами статистичної інформації.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Державне статистичне спостереження із короткотермінової статистики будівництва є складовою короткотермінової статистики підприємств відповідно до Концепції розвитку державної статистики підприємств України, затвердженої наказом Держкомстату від 28 грудня 2007 року № 478. Дані спостереження щодо виробництва будівельної продукції за видами є основою для побудови індексу будівельної продукції, який розраховується на підставі Методики розрахунку інтегрального індексу виробництва (враховуючи індекси промислової та будівельної продукції), затвердженої наказом Держкомстату від 02 серпня 2005 року № 224 (у редакції наказу Держкомстату від 05 серпня 2011 року за № 201), і є одним з основних та найбільш оперативних індикаторів кон'юнктури.

Ці положення визначають методологічні та практичні аспекти проведення державного статистичного спостереження щодо виробництва будівельної продукції: основні характеристики спостереження, систему показників, інструментарій для його проведення, загальну схему й організацію робіт із формування сукупності одиниць спостереження, обробки та поширення результатів.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України [1], Цивільного кодексу України [2], законів України "Про державну статистику" [3], "Про інформацію" [4], "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" [5], "Про доступ до публічної інформації" [6], наказу Держкомстату від 16 грудня 2009 року № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств" [7], Концепції забезпечення статистичної конфіденційності, затвердженої наказом Держстату від 28 липня 2015 року № 180 [8], Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28 квітня 2001 року № 205 [15], наказу Мінрегіону України від 05 липня 2013 року № 293 "Про прийняття національного стандарту ДСТУ Б Д.1.1-1:2013" [16]. Методологічні положення розроблені з урахуванням також положень Постанови Ради (ЄС) від 19 травня 1998 року № 1165/98 щодо короткотермінової статистики підприємств зі змінами, внесеними Постановою (ЄС) № 1158/2005 Європейського парламенту і Ради" [17].

II. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

У Методологічних положеннях терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про державну статистику", Положенні про РСО, Глосарії до плану статистичного спостереження. Крім цього, використовуються такі скорочення та терміни:

Будівлі – це споруди, що складаються з несучих огорожувальних або сполучених (несучо-огорожувальних) конструкцій, які утворюють наземні або підземні приміщення, призначені для проживання або перебування людей,

тварин, рослин, а також предметів. За призначенням будівлі розподіляються на два види – житлові й нежитлові.

Відокремлений підрозділ юридичної особи – філія, інший підрозділ юридичної особи, що знаходиться поза її місцезнаходженням та виробляє продукцію, виконує роботи або операції, надає послуги від імені юридичної особи, або представництво, що здійснює представництво і захист юридичної особи.

Господарський спосіб – це спосіб будівництва, при якому будівельні роботи виконуються безпосередньо підприємством (будівельною дільницею, ремонтно-будівельним цехом, іншим виробничим підрозділом), для якого будується об'єкт, та оплачуються за рахунок коштів цього ж підприємства.

ДК БС – Державний класифікатор будівель та споруд.

Житлові будівлі – житлові будинки (будинки масової забудови, котеджі та будинки підвищеної комфортності, будинки садибного типу, будинки житлові готельного типу) та гуртожитки (житлові будинки для колективного проживання, включаючи будинки для людей похилого віку та інвалідів, студентів, дітей та інших соціальних груп, наприклад, будинки для біженців, гуртожитки для робітників і службовців, гуртожитки для студентів та учнів навчальних закладів, будинки дитини та сирітські будинки, притулки для бездомних і таке інше).

Інженерні споруди – це об'ємні, площинні або лінійні наземні, надземні або підземні будівельні системи, що складаються з несучих і в окремих випадках огорожувальних конструкцій і призначені для виконання виробничих процесів різних видів, розміщення устаткування, матеріалів та виробів, для тимчасового перебування і пересування людей, транспортних засобів, вантажів, переміщення рідких і газоподібних продуктів і таке інше.

Капітальний ремонт будівлі – це комплекс ремонтно-будівельних робіт, який передбачає заміну, відновлення та модернізацію конструкцій і обладнання будівель у зв'язку з їх фізичною зношеністю та руйнуванням, поліпшенням експлуатаційних показників, а також покращання планування будівлі і благоустрою території без зміни будівельних габаритів об'єкта.

КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності.

Нежитлові будівлі – готелі, ресторани та подібні будівлі; будівлі офісні, торговельні; будівлі транспорту та засобів зв'язку; будівлі промислові та склади; будівлі для публічних виступів, закладів освітнього, медичного й оздоровчого призначення; будівлі нежитлові інші (будівлі сільськогосподарського призначення, для культової та релігійної діяльності, в'язниці, армійські казарми і таке інше).

Несуцільне статистичне спостереження – спостереження за окремими одиницями статистичної сукупності, яка вивчається;

Обсяг виконаних будівельних робіт – це вартість будівельних, монтажних та інших робіт, що виконуються під час нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального та поточного ремонту будівель, споруд, технічного переоснащення підприємств. Вартість матеріалів замовника (у тому числі наданих на давальницьких умовах), використаних при виконанні робіт у звітному періоді, уключається до загального обсягу будівельних робіт за

фактичною вартістю їх придбання. До обсягу виконаних будівельних робіт уключаються роботи, виконані як підрядним, так і господарським способом.

Обсяг реалізованих будівельних робіт – це вартість робіт, виконаних за договорами підряду, що зазначена в оформлених як підстава для розрахунків із замовниками формах первинного обліку (незалежно від надходження платежів). До обсягу реалізованих будівельних робіт уключається вартість реалізованих будівельних і монтажних робіт, виконаних під час нового будівництва, розширення, реконструкції, реставрації, технічного переоснащення підприємств і ремонту будівель і споруд. До обсягу реалізованих будівельних робіт не включаються зворотні суми від розбирання матеріалів, виробів і конструкцій, авансова плата та вартість матеріалів, наданих замовником, які утримуються з вартості будівельних робіт, виконаних за договорами підряду, а також не включається вартість будівельних робіт, виконаних підприємством для власних потреб (капітальний ремонт власних приміщень тощо). Якщо підприємство (підрядник) залучає до виконання будівельного договору інше підприємство (субпідрядника), то відповідно до норм Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти" вказується загальний обсяг реалізованих будівельних робіт, уключаючи роботи, виконані субпідрядником.

Поточний ремонт будівлі – це комплекс ремонтно-будівельних робіт, який передбачає систематичне та своєчасне підтримання експлуатаційних якостей та попередження передчасного зносу конструкцій та інженерного обладнання. Якщо будівля в цілому не підлягає капітальному ремонту, комплекс робіт поточного ремонту може враховувати окремі роботи, які класифікуються як такі, що належать до капітального ремонту (крім робіт, які передбачають заміну та модернізацію конструктивних елементів будівлі). Поточний ремонт, як правило, проводиться з періодичністю, що забезпечує ефективну експлуатацію будівлі або об'єкта з моменту завершення його будівництва (капітального ремонту) до моменту постановки на черговий капітальний ремонт (реконструкцію).

Статистичне спостереження основного масиву – статистичне спостереження переважної частини або найбільш значущих одиниць статистичної сукупності, що відіграють визначальну роль у характеристиці об'єкта статистичного спостереження. Сукупність одиниць статистичного спостереження за ф.№1-кб (місячна), які безпосередньо формують динаміку виробництва будівельної продукції та забезпечують не менше 80% загального обсягу виробництва продукції в цілому по Україні та в кожному регіоні (установлений рівень репрезентативності даних (критерій відбору)).

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ (ІНСТРУМЕНТАРІЙ, СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ, ФОРМУВАННЯ СУКУПНОСТІ)

3.1. Мета й основні характеристики державного статистичного спостереження

Метою проведення ДСС є формування короткотермінової статистичної інформації про виробництво будівельної продукції підприємствами, які здійснюють будівельну діяльність, для інформаційного забезпечення аналізу розвитку будівництва в Україні, розрахунку індексу будівельної продукції, потреб користувачів.

Державне статистичне спостереження з короткотермінової статистики будівництва має такі *основні характеристики*:

- **Вид державного статистичного спостереження:**
 - ✓ за ступенем охоплення одиниць: несуцільне основного масиву;
 - ✓ за часом реєстрації даних: поточне.
- **Організаційна форма державного статистичного спостереження:** статистична звітність.
- **Спосіб державного статистичного спостереження:** документальний облік.
- **Одиниця державного статистичного спостереження:** місцева одиниця виду економічної діяльності.
- **Звітна (облікова) одиниця державного статистичного спостереження:** юридична особа, відокремлений підрозділ юридичної особи, що виконують будівельні роботи.
- **Органи, які здійснюють державне статистичне спостереження:** центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.
- **Місце проведення державного статистичного спостереження:** регіони України.
- **Національні класифікації, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження:**
 - КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності;
 - КОАТУУ — Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
 - ДК БС – Державний класифікатор будівель та споруд;
 - КОПФГ – Класифікатор організаційно-правових форм господарювання;
 - КІСЕ – Класифікатор інституційних секторів економіки.
 - СКОФ – Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки, затверджений наказом Держстату від 29.09.2014 № 271.
 - ТОД – територіальні органи Держстату.

3.2. Інструментарій для проведення державного статистичного спостереження

Державне статистичне спостереження з короткотермінової статистики будівництва здійснюється за формою № 1-кб (місячна) "Звіт про виконання будівельних робіт" (далі – ф.№ 1-кб (місячна)) та відповідно до Роз'яснень щодо цієї форми.

Підставою для відображення у звітності за формою № 1-кб (місячна) є дані форм первинного обліку щодо обсягів виконаних будівельних робіт, а також дані форм бухгалтерського обліку щодо обсягів реалізованих будівельних робіт.

Форма державного статистичного спостереження № 1-кб (місячна) складається з двох розділів. У першому розділі відображаються показники щодо обсягів виконаних будівельних робіт, у другому – щодо обсягів реалізованих будівельних робіт.

3.3. Система показників державного статистичного спостереження

Показники форми 1-кб (місячна):

- обсяг виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції за звітний та попередній місяці, а саме на будівництві:
 - будівель:
 - житлових будівель;
 - нежитлових будівель:
 - будівель транспорту та засобів зв'язку;
 - будівель промислових та складів;
 - інженерних споруд:
 - транспортних споруд;
 - автострад, вулиць та доріг;
 - залізниць;
 - злітно-посадкових смуг;
 - мостів, естакад, тунелів та метро;
 - портів, каналів, гребель та інших водних споруд;
 - трубопроводів, комунікацій та ліній електропередачі;
 - магістральних трубопроводів, комунікацій та ліній електропередачі;
 - місцевих трубопроводів та комунікацій;
 - комплексних промислових споруд;
 - споруд гірничодобувних та промислових підприємств;
 - споруд підприємств електроенергетики;
 - споруд підприємств хімічної промисловості;
 - споруд підприємств металургійної промисловості;
 - інших інженерних споруд;
 - споруд спортивного та розважального призначення;
- обсяг виконаних будівельних робіт господарським способом за звітний місяць;
- обсяг виконаних будівельних робіт за характером будівництва за звітний місяць:
 - з капітального ремонту;
 - з поточного ремонту;
- обсяг реалізованих будівельних робіт всього за звітний квартал;
- обсяг реалізованих будівельних робіт за договорами субпідряду за звітний квартал.

3.4. Формування та актуалізація сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

3.4.1. Формування сукупності одиниць і переліку респондентів державного статистичного спостереження

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється щорічно в грудні року T .

Формування генеральної сукупності одиниць, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі РСО (у частині СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада року T та відповідають таким критеріям:

тип статистичної одиниці: місцева одиниця за видом економічної діяльності;

інституційний сектор економіки відповідно до КІСЕ підприємства, частиною якого є місцева одиниця за видом економічної діяльності: S.11 "Нефінансові корпорації";

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: секція F "Будівництво".

Сукупність одиниць ДСС, яка безпосередньо буде досліджуватись, формується на основі генеральної сукупності одиниць шляхом відбору:

одиниць із середньою кількістю працівників 10 і більше осіб або обсягом реалізованої будівельної продукції більше 3 млн. грн у році $T-1$;

одиниць із середньою кількістю працівників 10 і більше осіб за 8 місяців року T або чистим доходом (виручкою) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за I півріччя року T більше 2 млн. грн;

одиниць, щодо яких отримані дані за формою № 1-кб (місячна) хоча б за один місяць протягом 10 місяців року T ;

одиниць підприємств, які є генпідрядником/підрядником будівництва об'єктів (багатоквартирних житлових будинків (код ДК БС 112) та об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (коди ДК БС - 211, 212, 213, 214, 215, 221, 230)), на які отримано документи щодо початку виконання будівельних робіт за 9 місяців року T .

На основі сукупності одиниць ДСС формується перелік респондентів ДСС за формою № 1-кб (місячна), до якого включаються юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

3.4.2. Актуалізація сукупності одиниць та переліку респондентів державного статистичного спостереження

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС проводиться щомісячно з лютого по жовтень року $T+1$ на 15 робочий день.

Актуалізація сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Звітний період, для якого здійснюється актуалізація, – кожний звітний місяць у період з лютого по жовтень року $T+1$.

Причинами для актуалізації сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, приєднання, а також зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниці.

Джерелами інформації для проведення актуалізації сукупності одиниць ДСС є інформація з РСО станом на 01 число кожного місяця року $T+1$.

На основі актуалізованої сукупності одиниць ДСС формується перелік респондентів ДСС за формою № 1-кб (місячна), до якого включаються юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб, яким відповідають одиниці, що наявні в сукупності одиниць ДСС.

3.5. Розробка та поширення даних державного статистичного спостереження

Органи державної статистики отримують форму № 1-кб (місячна) на паперових носіях в терміни, визначені на бланку форми, та електронною звітністю відповідно до затвердженого Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики.

На всіх рівнях обробки після отримання даних за формою № 1-кб (місячна) від респондентів органи державної статистики здійснюють їх аналіз, введення статистичної інформації у комплекс електронної обробки, логічний і арифметичний контроль та передачу вивіреної інформації разом із сукупностями звітних одиниць на вищий рівень розробки. Для систематизації та агрегації інформації використовуються державні класифікатори та локальні довідники.

Результати державного статистичного спостереження за формою № 1-кб (місячна) формуються на державному та регіональному рівнях.

- *на державному рівні*: зведена інформація (по Україні та кожному регіону окремо) щодо обсягу виробленої будівельної продукції – усього, у розрізі видів будівельної продукції, за характером будівництва, індекс будівельної продукції по Україні в цілому та за регіонами;

- *на регіональному рівні*: зведена інформація по регіону щодо обсягу виробленої будівельної продукції – усього, у розрізі видів будівельної продукції, міст та районів, розподіл обсягів виробленої будівельної продукції за характером будівництва, індекс будівельної продукції по регіону в цілому.

Зважаючи на стислі терміни подання звітності, з метою забезпечення об'єктивності інформації, передбачено уточнення даних за показником "обсяг виробленої будівельної продукції (власними силами)" за попередній місяць. Уточнені дані щодо обсягів виробленої будівельної продукції та індексів цін на будівельно-монтажні роботи щомісячно використовуються при розрахунку індексу будівельної продукції за звітний період.

Показники щодо обсягів виробленої будівельної продукції та індексів будівельної продукції переглядаються за підсумками року та в III декаді лютого після звітного року оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату.

Основними публікаціями, в яких розміщуються дані державного статистичного спостереження з короткотермінової статистики будівництва, є:

- експрес-випуск "Виробництво будівельної продукції";
- доповіді: "Про соціально-економічне становище України" та "Про соціально-економічне становище регіону";
- статистичні збірники: "Статистичний щорічник України", "Україна у цифрах", "Регіони України";
- таблиці для офіційного веб-сайту Держстату України.

На запити користувачів органи державної статистики надають інформацію щодо будівельної діяльності підприємств у паперовому вигляді, на магнітних, електронних носіях, засобами зв'язку, шляхом безпосереднього виписування у порядку й умовах, визначених органом державної статистики відповідно до чинного законодавства. Поширення інформації користувачам здійснюється з дотриманням вимог щодо конфіденційності даних.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Закон України "Про державну статистику" (зі змінами та доповненнями) від 02.10.1992 р. № 2657-XI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>
4. Закон України "Про інформацію" від 02.10.1992 р. № 2657-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
5. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" від 15.05.2003 р. № 755-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
6. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 р. № 2939-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
7. Наказ Держкомстату від 16.12.2009 № 481 "Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Концепція забезпечення статистичної конфіденційності, затверджена наказом Держстату від 28.07.2015 № 180. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Методология краткосрочной статистики предприятий. Описание и основные принципы. Третье издание, Люксембург. Бюро официальных публикаций Европейских Сообществ, 2006, ISBN 92 - 79-01295-9, ISSN 17 – 25 – 0099. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
10. Основні Європейські економічні показники. Зведена інформація про індекс виробництва в будівництві – Євростат, 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
11. Методика розрахунку інтегрального індексу виробництва (враховуючи індекси промислової та будівельної продукції), затверджена наказом Держстату України від 14.03.2013 № 91. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Державний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010. – К.: Держспоживстандарт України, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. Державний класифікатор України. Державний класифікатор будівель та споруд. ДК 018 –2000. – К.: Держстандарт України, 2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
14. Статистика: [Підручник] [Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін.]; за наук. ред. С.С. Герасименка. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – К.: КНЕУ,

2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vnzportal.nuos.edu.ua/kafedra_economy-librery.html

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>

16. Наказ Міністерства України від 05.07.2013 № 293 "Про прийняття національного стандарту ДСТУ Б Д.1.1-1:2013". [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0293858-13>

17. Постанова Ради (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 зі змінами, внесеними Постановою (ЄС) № 158/2005 Європейського парламенту і Ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>